

Onderwerp: Publieke raadpleging van de CREG over haar 'ontwerpbeslissing (B)658E/57 over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans voor de marktintegratie zoals bedoeld in artikel 24, §1, 2) en §3 van de tariefmethodologie'

Datum: 6 december 2018

Inleiding

De CREG organiseert een publieke raadpleging over haar '*ontwerpbeslissing (B)658E/57 over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans voor de marktintegratie zoals bedoeld in artikel 24, §1, 2) en §3 van de tariefmethodologie*' van 8 november 2018. De deadline van de raadpleging is 6 december 2018.

FEBEG wenst de CREG te bedanken voor het organiseren van deze raadpleging en om de stakeholders de mogelijkheid te bieden om hun opmerkingen en voorstellen over deze ontwerpbeslissing over te maken. De opmerkingen en voorstellen van FEBEG zijn niet-vertrouwelijk.

Nood aan een transparant, coherent en symmetrisch mechanisme voor stimulansen aan Elia

Stimulans voor de verhoging van de ter beschikking gestelde Interconnectiecapaciteit is overbodig

De stimulans voor de marktintegratie bestaat *in concreto* uit een toegekend bedrag voor de gemeten verhoging van de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit in de Belgische regelzone overeenkomstig een berekeningsmethode overeengekomen tussen de CREG en de netbeheerder, terwijl het reeds een wettelijke verplichting voor Elia is om maximaal Interconnectiecapaciteit ter beschikking te stellen van de markt.

Deze verplichting wordt ook verder ingevuld door de CACM Guideline die duidelijk beschrijft dat het de taak is van de netbeheerder om '*ervoor te zorgen dat de capaciteitsberekeningen betrouwbaar zijn en dat optimale capaciteit wordt ter beschikking gesteld van de markt*'. Het rapport van de expertenwerkgroep van de Europese Commissie van november 2017 besluit ook dat de werking van de Europese elektriciteitsmarkt moet worden verbeterd, en in het bijzonder dat de bestaande interconnecties efficiënt moeten worden gebruikt en dat de beschikbare capaciteit voor de markt aanzienlijk moet verhogen ten opzichte van de huidige benutting.

FEBEG begrijpt dan ook niet waarom Elia financieel moeten worden beloond voor het uitvoeren van een bestaande wettelijke verplichting.

Pleidooi voor een symmetrisch mechanisme voor stimulansen

In het algemeen pleit FEBEG ook voor een meer coherent en symmetrisch mechanisme voor stimulansen. In het antwoord van FEBEG van 30 september 2014 op de consultatie van de CREG over het '*ontwerp van besluit ((Z)140626-CDC-1109/4 van de CREG tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie*' heeft FEBEG reeds voorgesteld om naast bonussen, ook malussen te voorzien: FEBEG is van oordeel dat stimulansen het meest effectief zijn indien ze in de twee richtingen werken.

FEBEG is van mening dat **een symmetrische stimulans beter aansluit bij de wettelijke verantwoordelijkheid van de transmissienetbeheerder** om maximaal interconnectiecapaciteit ter beschikking te stellen van de markt: de transmissienetbeheerder geniet dan niet alleen een bonus wanneer de capaciteit hoog is, maar een eventueel lage beschikbaarheid van de interconnectiecapaciteit kan hem dan ook aangerekend worden. Dit is bovendien ook coherent omdat de impact op de markt groter is wanneer de interconnectiecapaciteit laag is. **Om een negatieve impact op de netbeheerder te vermijden, kan de stimulans zo opgezet worden dat de malussen niet hoger mogen zijn dan de bonussen over de volledige duur van de tariefperiode.**

Stimulans op het verhogen van de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit

Belang voor de markt van het verhogen van de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit

De stimulans voor de marktintegratie bestaat *in concreto* uit een toegekend bedrag voor de gemeten verhoging van de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit in de Belgische regelzone overeenkomstig een berekeningsmethode overeengekomen tussen de CREG en de netbeheerder.

FEBEG wenst er op te wijzen dat het verhogen van de fysieke ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit – d.i. investeringen in nieuwe interconnectiecapaciteit of het vermijden van ongeplande uitvallen van lijnen – slechts een beperkt nut heeft voor de markt. **Er kunnen dan ook vragen gesteld worden bij de impact van de stimulans tot de maatschappelijke welvaart.**

De cijfers met de uitkomst van de capaciteitsallocatie voor import (ter beschikking op de website van JAO) tonen ook dat het zelden of nooit voorkomt dat de uiteindelijke import boven 4.100 MW uitkomt. Bijvoorbeeld voor 2017 is dit nooit nodig gebleken. Voor 2017 heeft Elia hiervoor wel een bonus van 2,37 MEUR gekregen. Voor 2018 kunnen slechts 72 uren teruggevonden worden met een import van meer dan 4.100 MW. Gemiddeld werd tijdens die uren 4.311 MW gebruikt voor import. Elia zou voor 2018 boven de doelstelling presteren (4.826MW > 4.700MW) wat haar een bonus van 6 MEUR zou opleveren. Dit door amper 15.252 MWh bijkomend in te voeren (=72u * 211MW) of dus 393 EUR/MWh boven de minimumdrempel van 4.100 MW voor invoer. In capaciteitstermen: 28 EUR/kW. De stimulans lijkt daarmee verre van de gewenste welvaartcreatie en marktintegratie te bekomen, in tegendeel, zij doet er in absolute waarde afbreuk aan.

FEBEG is van mening dat het **inderdaad veel belangrijker is om te streven naar het vergroten van de economische efficiëntie van de interconnectiecapaciteit**. Op dit vlak zijn er volgens FEBEG **nog heel wat verbeteringen mogelijk**:

- In sommige omstandigheden kan de beschikbare interconnectiecapaciteit niet gebruikt worden omwille van congesties op andere plaatsen in het net (beperkingen als gevolg van de CBCO) wat het *flow based*-domein beperkt.
- Bovendien is het ook uitermate belangrijk om te analyseren op welke uren en in welke seizoenen maximaal capaciteit ter beschikking wordt gesteld van de markt. Aangezien België op sommige ogenblikken reeds kampt met problemen bij piekvraag, zou eerder aandacht moeten besteed aan de beschikbare commerciële capaciteit tussen 18.00 uur en 20.00 uur in winterperiodes dan aan de gemiddelde maximaal beschikbare capaciteit in *flow based*. Het is immers minder relevant voor de markt om over grote hoeveelheden interconnectiecapaciteit te beschikken tijdens daluren of tijdens de zomer.

Eventuele investeringen in nieuwe fysieke interconnectiecapaciteit moeten vanzelfsprekend het voorwerp uitmaken van een grondige kosten-baten-analyse waarin ook de impact van bijkomende interconnectiecapaciteit op de Belgische markt in het algemeen en de Belgische productiecentrales in het bijzonder wordt meegenomen.

In het kader van de toekomstige discussies over de transmissietarieven voor de volgende tariefperiode wenst FEBEG dan ook nu al te pleiten voor **een bijsturing van de tariefmethodologie**. De huidige tariefmethodologie – met een billijke winstmarge die in verhouding staat tot de in het net geïnvesteerde kapitalen – geeft een duidelijke stimulans om daadwerkelijke investeringen in nieuwe fysieke infrastructuur uit te voeren. Als commercieel bedrijf zal Elia er logischerwijs op inzetten om zijn winsten te maximaliseren: een doelstelling die niet noodzakelijk samenvalt met het behalen van milieudoelstellingen of het optimaliseren van de maatschappelijke welvaart¹. FEBEG pleit er dan ook voor om de tarieven te herzien om te vermijden dat in de toekomst wordt geïnvesteerd in nieuwe fysieke interconnectiecapaciteit die geen significant voordeel brengt voor de eindgebruikers. **FEBEG dringt in dit verband aan op een verregaande transparantie over het gebruik van de interconnectiecapaciteit en een efficiënt gebruik van de bestaande interconnectiecapaciteit**. Het rapport van de expertenwerkgroep van de Europese Commissie van november 2017 besluit ook dat er tot 2030 geen nood is aan bijkomende interconnectiecapaciteit, maar dat bestaande interconnecties efficiënter moeten gebruikt worden.

Alternatieven voor het verhogen van de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit

Er is een hoge correlatie tussen stress op de markt of in het systeem en de beschikbare commerciële importcapaciteit, zoals ook blijkt uit de studie van de CREG van 24 maart 2016 over de prijsspieken van 22 september 2015 en 16 oktober 2016. De beschikbare commerciële capaciteit is dus uitermate belangrijk voor de markt.

FEBEG zou daarom willen voorstellen om de stimulans eerder te bepalen in functie van de volgende elementen:

- FEBEG beschouwt het als een prioriteit om **een efficiënt congestiebeheersysteem** uit te bouwen om de commerciële beschikbare capaciteit te verbeteren. Volgens de CACM Guideline moeten de netbeheerders tegen maart 2018 een methodologie voor een gecoördineerd *countertrading* en *redispatching* voorstellen. Om dit ogenblik hebben de marktpartijen geen enkel zicht op de mogelijke aanpak en voorstellen van de netbeheerders: het lijkt FEBEG een goed idee om de netbeheerders te stimuleren om, in samenspraak met de marktpartijen, snel werk te maken van het uitbouwen van een efficiënt congestiebeheersysteem.
- De bestaande stimulans focust op de beschikbare interconnectiecapaciteit in *day-ahead*. Met het oog op het bewaren van het evenwicht en de stabiliteit in het systeem, is ook de intraday-markt van groot belang. **Het maximaliseren van de intraday-capaciteit lijkt niet onder de bestaande stimulans te vallen terwijl dit uitermate belangrijk is voor de markt**, en zelfs aan belang toeneemt zowel in de zomer- als in de winterperiode. Het huidige proces voor het berekenen van de commerciële beschikbare capaciteit in *intraday* is eerder traag en weinig transparant, terwijl het voor de markt uitermate belangrijk is om te kunnen beschikken over betrouwbare voorspellingen over de commerciële beschikbare interconnectiecapaciteit om optimaal energie te kunnen uitwisselen de hoogste welvaartswinst te bereiken.

¹ Zie ook: 'Analyse van de CREG over de studie van Elia 'Electricity scenarios for Belgium towards 2050 – Elia's quantified study on the energy transition in 2030 and 2040'', (A)1706, nota (A)1706, CREG, 30 november 2017, randnummer 48.

- De stimulans voor Elia moet dus eerder gericht zijn op het verhogen van de commerciële beschikbare interconnectiecapaciteiten **op ogenblikken die relevant zijn voor de markt** – dus geen gemiddelden – en er dus de grootste impact op de markt is, op prijsniveaus of *spreads* in *day-ahead* zowel als in *intraday*. Voor FEBEG is het ook uitermate belangrijk dat Elia er naar streeft om de benuttingsgraad van de interconnecties te verhogen **in tijden van schaarste in België** want dit bepaalt de eigenlijke bijdrage van de interconnecties aan de bevoorradingszekerheid van België².
- Een stimulans voor het verbeteren van de marktwerking zou niet eenzijdig op het verbeteren van de importmogelijkheden moeten gericht zijn, maar **ook rekening moeten houden met export**.

Concrete vragen, opmerkingen en suggesties bij de ontwerpbeslissing

Titel 4.2. van de ontwerpbeslissing van de CREG

De invoerlimiet, die Elia in de flow based market coupling heeft ingevoerd om de dynamische stabiliteit van haar net te waarborgen, is verhoogd. De CREG verwijst naar studies die Elia in dit verband heeft uitgevoerd.

FEBEG zou het op prijs stellen, mochten dergelijke studies gepubliceerd worden. FEBEG is bovendien van oordeel dat het belangrijk is voor marktpartijen om sneller van dergelijke wijzigingen op de hoogte gebracht te worden. In dit concrete geval werd de markt maar enkele dagen vóór de verhoging tot 5.500 MW geïnformeerd.

Titel 4.3.2. van de ontwerpbeslissing van de CREG

FEBEG begrijpt niet dat de indienststelling van NEMOLING geen impact zou hebben. FEBEG treedt de CREG dan ook bij dat deze stelling moet gestaafd worden.

Blz. 15 van het rapport van Elia

Elia geeft aan dat de maximalisering van de Belgische import vaak sterk afwijkt van de economische optimalisatie van de CWE regio. Dit houdt impliciet in dat Elia financieel aangemoedigd wordt – tot 6 MEUR/jaar – om maximaal capaciteit aan te houden hoewel die niet nodig is om de meeste sociale welvaart (op CWE niveau) te bereiken. De financiële incentive lijkt daarom overbodig, of alleszins haar modaliteiten lijken niet overeen te stemmen met de doelstelling om een betere marktintegratie te bekomen.

Blz. 18 van het rapport van Elia

Elia – maar ook CREG in titel 4.2. – geven zelf aan dat de Belgische stabiliteitslimiet, die de maximale importcapaciteit sinds juni 2018 beperkt tot 5.500MW, is ingegeven door de nood om een minimum aantal draaiende eenheden in België te garanderen. Dit is nodig om de spanningsstabiliteit op de netten binnen België te kunnen blijven regelen. Hoe kan een minimum aantal aan draaiende eenheden gegarandeerd worden door een importbeperking op te leggen zonder rekening te houden met de vraag naar elektriciteit in België? Hoe verhoudt deze limiet zich met de minimum elektriciteitsvraag (baseload) in België?

² Zie ook: 'Analyse van de CREG over de studie van Elia 'Electricity scenarios for Belgium towards 2050 – Elia's quantified study on the energy transition in 2030 and 2040', (A)1706, nota (A)1706, CREG, 30 november 2017, randnummer 26.

Suggestie

FEBEG zou ook willen voorstellen om de stimulans voor 2019 afhankelijk te maken van het realiseren van de doelstellingen in de beslissing van de CREG – en andere CWE regulatoren – van augustus 2018 over de transparantie van bepaalde flow based parameters.
